

СТИЛІСТИЧНІ ФУНКЦІЇ ЗАСОБІВ ЗВУКОПИСУ МОВИ ПРОЗОВИХ ТВОРІВ ОЛЕКСАНДРА ДОВЖЕНКА

THE STYLISTIC FUNCTIONS OF EXPRESSIVE SOUND REPETITION OF OLEKSANDR DOVZHENKO'S PROSE WORKS

Кабиш М.Ю.,

orcid.org/0000-0002-0454-6065

кандидат філологічних наук,

старший викладач кафедри української мови, літератури та методики навчання
Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Стаття присвячена дослідженню актуальної для сучасної лінгвістики проблеми принципів і форм звукової організації тексту. Здійснено фонетико-стилістичний аналіз прозового мовлення Олександра Довженка, а також визначено й охарактеризовано стилістичні функції засобів звукопису, зафіксованих у мові кіноповістей та оповідань письменника.

Зафіксовані в мові творів О. Довженка суголосся приголосних звуків виконують художньо-естетичну функцію засобу створення звукового супроводу подій, про які розповідає автор. При цьому такі алітеровані приголосні можуть повторюватися незалежно від свого розташування в межах слова або певної послідовності. Мовно-художній повтор голосних звуків у суміжних словах є менш характерним для прозового мовлення О. Довженка. Однак проведений фоностилістичний аналіз засвідчив і наявність асонансів, які в індивідуально-авторському мовленні письменника виступають засобом увиразнення ключових слів висловлювання, створення відповідної емоційно-експресивної тональності сказаного.

Серед фоностилістем, виокремлених у мові прози Олександра Довженка, особливого значення набувають кільце строфи (анепіфора) та композиційний стик (епанафора). Вони репрезентовані як звуковими, так і лексичними та синтаксичними мовними одиницями. Зокрема, зафіксовані в індивідуально-авторському контексті епанафори підсилюють загальну емоційно-експресивну тональність прозового мовлення, дозволяють підкреслити ключові елементи твору та створити акустичний образ сказаного.

Звуконаслідування в мові прозових творів О. Довженка виступають засобом створення додаткового акустичного ефекту та звукової виразності авторського мовлення, передаючи як реальні звукові враження, так і асоціативні, експресивно насичені, що виникли внаслідок вторинного індивідуально-авторського переосмислення функцій мовних одиниць.

Ключові слова: звук, звукопис, фоностилістика, повтор, алітерація, асонанс, анепіфора, епанафора, звуконаслідування, прозовий текст.

The article highlights the research of the principles and forms of sound organization of the text from the point of view of contemporary linguistics. The phonetic-stylistic analysis of Oleksandr Dovzhenko's prose works style was carried out as well as the stylistic functions of the means of sound recording represented in the language of film scripts and writer's stories were defined and characterized.

Consonant sounds clusters recorded in the language of O. Dovzhenko's literary works fulfill the artistic and aesthetic function of the means of creating sound accompaniment of events told by the author. It should be noted that such alliterative consonants can be repeated regardless of their place within a word or their certain sequence. The linguistic and artistic repetition of vowel sounds in related words is less characteristic of O. Dovzhenko's prose language. However, the conducted phonistic analysis showed the presence of assonances which act as a means of disclosing the key words of expression in the individual-author's speech of the writer, creating the corresponding emotional-expressive tone of the written passage.

Among the phonostylistic expressive means distinguished in the prose language of Oleksandr Dovzhenko, the anepiphora (circle repetition) and epanaphora (single word repetition) are of the particular importance. They are represented by both sound, vocabulary and syntactic language units. In particular, the epanaphores recorded in the individual-author context enhance the overall emotional and expressive tone of the prose, emphasize the key elements of the work and create the acoustic image of the presented by the author ideas.

Sound inheritance in the language of prose works by O. Dovzhenko act as a means of creating the additional acoustic effect, sound expressiveness of the author's language, conveying both real sound impressions and associative, expressively saturated, resulting from the secondary individual author's re-interpretation of the functions of the linguistic units.

Key words: sound, expressive sound repetition, phonostylistics, repetition, alliteration, assonance, anepiphora (circle repetition), epanaphora (single word repetition), onomatopoeia, prose text.

Постановка проблеми. Важливим напрямом сучасних лінгвостилістичних досліджень є аналіз звукової організації тексту, що дозволяє сприйняти індивідуально-авторське мовлення як

цілісну єдність форми та змісту. Майстерне звукове оформлення художнього твору здатне підсилити емоції, почуття та переживання, висловлені автором, декодувати його глибинний задум, емо-

ційно-експресивне ставлення до висловленого. Яскравим зразком такого гармонійного поєднання ідейно-тематичного змісту твору, його художньо-образної системи, виразного стилістичного колориту та звукового оформлення є мовотворчість Олександра Довженка.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Мова прозових творів Олександра Довженка як матеріал лінгвостилістичних досліджень привертала увагу багатьох науковців. Зокрема, найбільш ґрунтовно досліджено особливості мови кіноповісті письменника «Зачарована Десна» у праці І. Білодіда [1]. Зафіксовано й наукові розвідки, присвячені дослідженню окремих аспектів мовотворчості письменника, зокрема виявленню семантичного та стилістичного наповнення кольороназв як засобу художнього відображення довкілля в ідіостилі О. Довженка (О. Шумбар [8]); з'ясуванню особливостей словесного вираження ключових образів-символів, притаманних мові творів письменника (Н. Сологуб [5], Н. Хараман [7]); встановленню прагматичної, соціолінгвістичної та лінгвокультурної зумовленості українськомовної вербальної інвективи на матеріалі творів О. Довженка (С. Форманова [6]); визначенню ролі діалогів і монологів як основних мовних засобів кінодраматургії Олександра Довженка (В. Гриневич [2]). Прозові твори видатного майстра слова стали продуктивним матеріалом для здійснення досліджень із компаративістики, зокрема перекладознавчого аналізу стилістичних явищ на матеріалі кіноповісті «Зачарована Десна» (О. Ясинецька [9]), а також аналізу вживання стилістичних засобів для розкриття особливостей світогляду дітей у прозових творах О. Довженка (М. Князьян [4]) та ін. Однак вивчення фоностилістичних особливостей мови прозових творів О. Довженка як продуктивних засобів експлікації індивідуально-авторського ідіостилію письменника досі не здійснювалося, що й зумовлює актуальність обраної для дослідження теми.

Постановка завдання. Мета статті – здійснити фонетико-стилістичний аналіз прозового мовлення Олександра Довженка, визначити й охарактеризувати стилістичні функції засобів звукопису, зафіксованих у мові кіноповістей та оповідань письменника.

Виклад основного матеріалу. Виразність індивідуального стилю досягається сукупністю мовних засобів (від звукових, таких як інтонація, логічний наголос, милозвучність, звукове оформлення тексту, до емоційно забарвлених слів і фігур поетичного синтаксису). Особливу роль серед них відіграють одиниці звукопису, які, попри

пріоритетне стилістичне навантаження у поетичному мовленні, в прозових текстах виступають як продуктивні фоносемантичні засоби компресії інформації, створення акустичного образу повідомлюваного, посилення виражально-зображального потенціалу прозового мовлення.

Прозове мовлення Олександра Довженка є взірцем майстерного володіння українським образним словом. Н.О. Хараман пише: «Письменник створив власну поетику кіно, що дало йому змогу майже в кожному фільмі через поетичні тропи, метафоричну кіномову розкривати особливості національного світовідчуття. Поєднавши в собі талант режисера і письменника, своєю феноменальною творчістю він збагатив і поєднав два види мистецтва – візуальне і словесне, відкрив нові і досі не знані шляхи пізнання й відображення динаміки життя» [7, с. 1].

Мовотворчість О. Довженка є надзвичайно багатою на виражальні засоби, що передають найтонші відтінки почуттів і прагнень, які автор хотів донести до читача. І. Білодід зазначав, що «тип мовлення, мовні засоби зображення героїчного, патетична тональність створюються у Довженка правдивим, відповідним до героїки зображуваних подій та образів добором лексики і фразеології, ритмомелодикою фрази, історичними, фольклорно-епосними, літературними ремінісценціями, романтичною піднесеністю вислову і асоціативним комплексом слова-поняття» [1, с. 7]. Важливе місце серед них посідають фоностилістичні одиниці, що формують звукове тло художнього твору, сприяють створенню емоційно-експресивної виразності авторського мовлення, його естетизації.

Аналіз мови кіноповістей і оповідань О. Довженка засвідчує, що інструментарій фоностилістичних засобів, вжитих автором, є надзвичайно широким. Кожен елемент підпорядковується загальному звучанню твору, акцентуючи увагу читача на кульмінаційних постатях і подіях.

Зафіксовані в мові творів О. Довженка суголосся приголосних звуків виконують художньо-естетичну роль засобу створення звукового супроводу подій під час Другої світової війни на теренах України, про які розповідає автор. Серед них найбільш частотними є алітерації дрижачих сонорних [p] і [p’], що вживаються для моделювання виразного слухового образу війни, бойових дій: «Діди йшли *попереду* з сітками і *хр*опачами дуже повільно, ніби на звичайну нічну *р*ибну ловлю, і, здавалося, не *звер*тали жодної уваги ні на *гар*матну *стр*ілянину, ні на *рев* німецьких *нахаб*них літаків, – одним словом, увесь німець-

кий **феєрверк**, що так замучив нас за останні дні важкого відступу, для них ніби не існував зовсім» («Ніч перед боєм») [3, с. 564]; «Б'ють гармати. Вечоріє» («Незабутнє») [3, с. 590]. При цьому такі алітеровані приголосні можуть повторюватися незалежно від свого розташування в межах слова або певній послідовності: «Раптом велетенський свист і шипіння роздерли мутне повітря. Фантастичний **рій** **оранжевих стріл** наближавсь до солдатства з блискавичною швидкістю» («Перемога») [3, с. 635].

Увиразнення акустичного образу перебігу бою, відтворення асоціативних уявлень гуркоту гармат, вибухів, пострілів відбувається шляхом поєднання повторюваних звуків [p] і [p'] із дзвінким приголосним [r]: «**Гриміли гармати. Ми стояли нерухомі. Було щось надзвичайне, урочисте і **грізне****» («Ніч перед боєм») [3, с. 565]; «**Прогриміли постріли важких німецьких гармат**» («Ніч перед боєм») [3, с. 566]; «**А Олеся-Ярославна виплакала на перелазі свою многостолітню пісню і спустошена пішла до хати. І стала вона кам'яною. Не чула вона, як **громили гарматами село, як з боєм відходили останні бійці і вповзала в село німецька неволя****» («Незабутнє») [3, с. 597]; «**Грім і гуркіт потрясли все. Вся земля, все здригалося під тягарем залізного потоку. Страшні танки в наступі!**» («Перемога») [3, с. 621].

Інтенсифікування емоційно-зорового образу нападу противника, активного ворожого обстрілу в мові оповідань О. Довженка репрезентовано вдалим авторським комбінуванням суміжних повторів приголосних сонорних звуків [p], [p'] і [r]: «**Все повітря прийшло в шалений **р**ух, все воно, вся атмосфера звучала, **ревла, вибухала, крякала і гриміла тисячами **громів******» («Перемога») [3, с. 623].

Стилістичне значення алітерації [p], [p'] в мові творів О. Довженка підсилюється також утворенням звукосполучень із глухим приголосним [k], що увиразнює асоціативний образ хвилювання, тривоги, гніву, обурення: «**Птиця пролітала над землею і **розносила його гнів на всі чотири сторони. Вона билась крилами в кожне вікно, в кожні убогі двері, де надія боролася з **розпачем у **скорбних серцях, де шкреблися у двері голод, **рабство і безславне вимирання********» («На колючому дроті») [3, с. 578]; «**Хай же знає весь світ, як висіли ви, мамо, на старій **груші** за **друзі** своя у велику **всесвітню війну в українському **кривавому селі на **Україні **кривавій********» («Мати») [3, с. 658].****

Цілісний образ війни і всіх людських переживань, пов'язаних із її перебігом, відображено шляхом суголосся дрижачого приголосного

[p] із глухими [n], [c], [t], [t']: «**Спалахнули всі **пристрасті** героїчної доби: **пристрасть **помсти, справедливості, безсумнівної виключності, законна й **священна **пристрасть** воздаяння злом за зло, оком за око, зубом за зуб, **руїною за **руїну, гвалтом за **гвалт********» («Слава») [3, с. 669]; «**Танки підходили на **десять метрів**. Земля **трусилася в **скаженій **трясці**, й гармати **тремтіли **дрібним **дробом** од **близості **танків і **стріляли **танкам** у лоб, і **танки **репались, мов **яйця, і **розлітались** в **шмаття** од **прямих ударів і **внутрішніх вибухів**********» («Перемога») [3, с. 631].**********************

Мовно-художній повтор голосних звуків у суміжних словах є менш характерним для прозового мовлення О. Довженка. Однак проведений фоностилістичний аналіз засвідчив і наявність асонансів голосних заднього ряду середнього ([o]) і низького ([a]) підняття, які в індивідуально-авторському мовленні письменника виступають засобом увиразнення ключових слів висловлювання, створення відповідної емоційно-експресивної тональності сказаного: «**Велике, багато **більше, ніж **може** вмістити **свідомість, **горе** впало на **народ, **придушило його, **погнало******» («Незабутнє») [3, с. 592]; «**Сама **мати** божилася, що **буде в **раю** між **святими **як **боляца **велико-мучениця, що **годує **ворогів своїх – **діда й **бабу – **та **догоджає їм**********» («Зачарована Десна») [3, с. 438].********************

Серед фоностилістем, виокремлених у мові прози Олександра Довженка, особливого значення набувають мовні засоби, що будуються на поєднанні анафори й епіфори, – кільце строфи (анепіфора) та композиційний стик (епанафора). Вони репрезентовані як звуковими, так і лексичними та синтаксичними мовними одиницями. Зокрема, зафіксовані в індивідуально-авторському контексті епанафори підсилюють загальну емоційно-експресивну тональність прозового мовлення, дозволяють підкреслити ключові елементи твору та створити акустичний образ сказаного. Ці фоностилістемі можуть реалізовувати своє значення контактено і з повним збігом звуків («**Невмирущий **голос **сивих століть** лунав у **темряві над **терновими **дротами******» («На колючому дроті») [3, с. 584]) або з уживанням спільнокореневих слів різної частиномовної належності (– **Пустити мене. Я не хочу говорити з тобою, – сказав **Чабан. – Облиши мене одного. Я хочу перед **смертю **трохи **подумати. **Йди. Я хочу **очиститись од **твого **дотику. Я народний партизан, **чуєш? А ти **мертвак. **Мертвий ти!**********» («На колючому дроті») [3, с. 587]), а також дистантно («**Неприсмно **дивитись на **великий **вогонь, а **от на **малий – **приємно. І **приємно **обнімати **лоша********»******************************

(«Зачарована Десна») [3, с. 442], «Не встигло село отямитись, як опинилося на **острові**, і **острів** став зникати під водою, потопати» («Зачарована Десна») [3, с. 452].

Використання в мові кіноповістей і оповідань О. Довженка кільця строфи, або анепіфори, є виразним текстотвірним чинником, що підкреслює головну думку твору, відображає суб'єктивно-авторське ставлення до компонентів, окреслених кільцем, виконує роль своєрідного експресивного обрамлення тексту чи його частини: «**О, прокляті, прокляті, будьте ви прокляті!**..» («Воля до життя») [3, с. 598]; «**Ні, не змарнів наш рід! Не перевелися й лицарі на нашій землі. Жива душа народна. Є кому стати з Богом і з Байдою, є кому стати!**» («Перемога») [3, с. 617]; «**Федорченком звали мене, товариші, Федорченком. Був я капітаном на початку світової війни і не зміг одступити, такий я був гордий. <...> Усе своє життя, всю пристрасть, гнів, любов, надії – все, що я ніс у серці своєму, все вистріляв, усе, що мав, до нитки. Федорченком звали мене, товариші, капітаном Федорченком Іваном**» («Федорченко») [3, с. 658].

Особливості індивідуально-авторського світогляду письменника репрезентовані також і в прозових мікроконтекстах, що побудовані на поєднанні кількох фоностилістем. Наприклад, в оповіданні «У полі» автор втілює свої думки про швидкоплинність і тлінність життя в образі поля, що набуває виразного експресивного звучання завдяки поєднанню кількох фоностилістичних засобів, зокрема анафори, кільця строфи та композиційного стику: «**Гей, у полі родила мене мати моя, в полі. У полі** спинавсь я на ноги, сміявся і плакав на колючій стерні, спав під копиною в насінні.// **У полі** впав я, ідучи в атаку, і, непохований, гнию, вгрузаючи помалу в землю, бо єсьм уже земля. <...> //Одежа моя вже потліла, ремінь потрух і заржавіла зброя. І тільки медалі за оборону Сталінграда, Одеси, Києва блищать

над моїм серцем на сонці, як знаки епохи. Да зуби сміються. **Ой у полі родила мене моя мати. У полі** творив я насіння для людства. **У полі** лежу. Всміхаюся в вічність» («У полі») [3, с. 667–668]. Таке поєднання дозволяє стилізувати авторське мовлення, надає йому ритмомелодичного фольклорного звучання.

Звуконаслідування в мові прозових творів О. Довженка виступають засобом створення додаткового акустичного ефекту, створення звукової виразності авторського мовлення, передаючи як реальні звукові враження (– **Тах-тах! Тах-тах!** – **затахкали** качки, **засичали** гуси, **полякались** кури, **горобці** куди видно – **киш!** («Зачарована Десна») [3, с. 448]; – **О! Вже кульгає...** – **кряче** було стара качка своїм каченяткам. – **Киш** у ситняк! («Зачарована Десна») [3, с. 462]), так і асоціативні, експресивно насичені, що виникли внаслідок вторинного індивідуально-авторського переосмислення функцій мовних одиниць («**Міни** крякали навколо, немов казкові величезні жаби, – **ква, ква, ква, rrr!**» («Перемога») [3, с. 630]).

Висновки. Проведений аналіз особливостей мови прозових творів Олександра Довженка дає підстави вважати фоностилістемі продуктивним засобом створення виразності та образності авторського мовлення. Основними засобами звукового оформлення авторського тексту виступають зафіксовані в аналізованому матеріалі алітерації, асонанси, епанафори, анепіфори та звуконаслідувальні слова. Найбільш продуктивним інтенсифікатором емоційно-експресивного увиразнення значення лексем, засобом розстановки авторських акцентів у зображеному фрагменті дійсності є епанафора, а також анепіфора (як звукова, так і лексична та синтаксична). Перспективи подальших досліджень полягають у необхідності з'ясування особливостей використання стилістичних фігур і тропів як стилістичних маркерів індивідуального стилю Олександра Довженка.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Білодід І.К. Мова творів Олександра Довженка (збічник «Зачарована Десна»). Київ : Вид-во АН УРСР, 1959. 98 с.
2. Гриневич В.Й. Особливості функціонування діалогів і монологів як основних мовних засобів кінодраматургії О.П. Довженка. *Філологічні трактати : науковий журнал*. Суми : Сумський державний університет, 2012. № 4. С. 162–166.
3. Довженко О. Кіноповісті. Оповідання. Київ : Наукова думка, 1986. 712 с.
4. Князян М.О. Засоби відображення світогляду дітей у творах О. Довженка, М. Стельмаха та Дж. Родарі: стилістичний аспект. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2011. Вип. 20. С. 97–105. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2011_20_16.
5. Сологуб Н. Образ води у мові творів Олександра Довженка. URL: <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine46-47-7.pdf>.
6. Форманова С.В. Інвективи в українській мові : дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук : 10.02.01 «Українська мова». Одеса, 2013. 450 с.

7. Хараман Н.О. Мовний образ автора у «Щоденнику» О. Довженка : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук : 10.02.01 «Українська мова». Київ, 2015. 23 с.

8. Шумбар О.О. Колористична лексика в ідіостилі О. Довженка: семантичний і стилістичний аспекти. *Література та культура Полісся. Серія «Філологічні науки»*. 2014. Вип. 77. С. 185–191. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ltkpfil_2014_77_25.

9. Ясинецька О.А. Перекладознавчий аналіз стилістичних явищ у прийомі порівняння (на матеріалі кіноповісті О. Довженка «Зачарована Десна» та її англійського перекладу А. Біленка). *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Романо-германська філологія. Методика викладання іноземних мов»*. 2014. № 1102. Вип. 77. С. 204–209. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKHPG_2014_1102_77_34.

УДК 81`23:305

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.13-1.11>

МОВНА АСИМЕТРІЯ І СТЕРЕОТИПІЗАЦІЯ В КОНФЛІКТІ МІЖ ОСОБАМИ РІЗНОЇ СТАТІ

LANGUAGE ASYMMETRY AND STEREOTYPIZATION IN CONFLICT BETWEEN DIFFERENT PERSONS

Кекало Ю.В.,

orcid.org/ 0000-0001-7039-6918

аспірант кафедри української мови

Криворізького державного педагогічного університету

Стаття присвячена аналізу мовної асиметрії та стереотипізації чоловічого та жіночого мовлення в конфліктному спілкуванні. Проаналізовано поняття «стереотип», «гендерний стереотип», «мовна асиметрія». Узагальнено класифікацію гендерних стереотипів, які склалися в суспільстві. Проаналізовано провідні думки науковців з психології, соціології й мовознавства. Більш детально досліджено наукові праці з україністики. Говоримо, що гендерний стереотип як об'єкт наукового розгляду донедавна не перебував у площині мовознавства. Проте з початком становлення лінгвістичної гендерології в Україні все активніше розробляється поняттєвий апарат нового розділу, до якого входить і зміст поняття «гендерний стереотип».

Наголошено, що в суспільстві є проблема асиметричності культурних концептів «чоловік» і «жінка». Проте не всі дотримуються такої думки. З огляду на українську ментальність проблема щодо асиметричності в українській культурі є неоднозначною. Саме тому треба зосередити свою увагу на українських текстах, де представлені гендерні конфлікти. Не можна стверджувати про асиметричність і стереотипізацію гендерних конфліктів, проте мовлення чоловіків та жінок має певні особливості, які спираються на стереотипи в суспільстві.

Стверджуємо, що гендерні усталені ставлення та образи треба досліджувати з позиції міжособистісного конфлікту, учасниками якого є чоловік та жінка.

Досліджено три рівні мови (лексико-семантичний, морфологічний та синтаксичний), на яких репрезентуються гендерні мовні стереотипи в мовленні обох статей. Зафіксовано, що найбільш продуктивним є лексико-семантичний рівень, де чоловік і жінка однаково схильні до образ у бік свого опонента. Проте такі образи різняться за оцінною характеристикою. Морфологічний рівень виявляє менше мовних маркерів, проте аналіз ілюстративного матеріалу показав, що опоненти залежно від характеру конфлікту використовують займенники 2-ої особи однини та множини, які засвідчують позитивне чи негативне ставлення до мовця. Синтаксичний рівень виявляє емоційність та експресивність, які виражаються повторами речень, перепитуванням, а також застосуванням окличних речень. Здебільшого до такої емоційності схильні жінки. Чоловіки ж використовують короткі, незакінчені, обірвані речення.

Ключові слова: гендер, стереотип, гендерний стереотип, гендерний конфлікт, асиметрія, мовний сексизм.

The article is devoted to the analysis of linguistic asymmetry and stereotyping of male and female speech in conflict communication. To begin with, the concepts of "stereotype", "gender stereotype", "linguistic asymmetry" are analyzed. The classification of gender stereotypes in society is generalized. Leading opinions of scientists in psychology, sociology and linguistics are analyzed. Scientific works on Ukrainian studies are studied in more detail. We say that the gender stereotype as an object of scientific consideration has not been in the field of linguistics until recently. However, with the beginning of the establishment of linguistic gender in Ukraine, the conceptual apparatus of a new section, which includes the content of the concept of "gender stereotype", is increasingly being developed.

It is emphasized that in society there is a problem of asymmetry of cultural concepts of man and woman. However, not everyone agrees. Given the Ukrainian mentality, the problem of asymmetry in Ukrainian culture is ambiguous. Therefore, we should focus our attention on the Ukrainian texts, which present gender conflicts. The asymmetry and stereotyping of gender conflicts cannot be argued, but the language of men and women has certain peculiarities that are based on stereotypes in society.